

De huidige versie van het reglement van inwendige orde bevat enkele passages tussen vierkante haken. Deze geven de terminologische wijzigingen weer die door de studiedienst gedaan werden op 3 mei 2019. De passages in kwestie zijn niet goedgekeurd door de voorzitters en leden van de tuchtorganen.

Het door de voorzitters en de leden van de tuchtrechtelijke instanties goedgekeurde reglement van inwendige orde kan op verzoek bij de Commissie worden verkregen. (info@compsy.be).

De wettelijke bepalingen in de bijlagen bij dit reglement worden door de studiedienst bijgewerkt.

Reglement van inwendige orde

TER PRECISERING VAN DE WERKING VAN DE
DISCIPLINAIRE RADEN
PSYCHOLOGENCOMMISSIE

Inhoud

Hoofdstuk 1 : historiek van het document	3
Hoofdstuk 2 : definities.....	3
Hoofdstuk 3 : doeleinden en verwijzing naar normatieve wetgeving	5
Hoofdstuk 4 : de klacht	6
4.1 Indienen van een klacht met aandacht voor vormelijke voorwaarden	6
4.2 Ontvangst en registratie van een klacht met aandacht voor inhoudelijke voorwaarden	6
Hoofdstuk 5 : de tuchtprocedure.....	7
5.1 Communicatie met de klager	7
5.2 Inkennisstelling beklagde	7
5.3 Het vastleggen van de hoorzitting.....	8
5.4 De hoorzitting.....	9
5.5 Beslissing en uitspraak	10
Hoofdstuk 6 : de beroepsprocedure	12
Bijlage A - Koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de psycholoog	13
HOOFDSTUK I. - Algemene bepalingen	13
HOOFDSTUK II. - Definities	13
HOOFDSTUK III. - De plichten van de psychologen	14
HOOFDSTUK IV. - Algemene principes : eerbieding van de waardigheid en de rechten van de persoon zijn, de aansprakelijkheid, de deskundigheid en integriteit	15
Bijlage B - Wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog	22
HOOFDSTUK I. - Beroepstitel.....	22
HOOFDSTUK II. - Psychologencommissie	24
HOOFDSTUK II/1. Tuchtraad en Raad van beroep	26
HOOFDSTUK III. - Strafbepalingen.....	29
HOOFDSTUK IV. - Overgangsbepalingen.	29
HOOFDSTUK V. - Slotbepaling.	32
Bijlage C - Koninklijk besluit van 8 juli 2014 tot bepaling van de voorwaarden tot de verkiesbaarheid van de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep, de regels van hun verkiezing, de werkingsregels en samenstelling van de Tuchtraad en de Raad van beroep, alsook de werkingskosten van de Psychologencommissie, de Tuchtraad en de Raad van beroep, in uitvoering van de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog	33
HOOFDSTUK 1. - Definitie.....	33
HOOFDSTUK 2. - Verkiezingen van de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep.....	33

HOOFDSTUK 3. - Gemeenschappelijke bepalingen van de Tuchtraad en Raad van beroep.....	38
HOOFDSTUK 4. - De Tuchtraad.....	41
HOOFDSTUK 5. - De Raad van beroep.....	42
HOOFDSTUK 6. – Werkingkosten	42
HOOFDSTUK 7. - Opheffingsbepaling.....	43
HOOFDSTUK 8. - Slotbepaling	43
Bijlage D - Wraking in het Gerechtelijk Wetboek – Deel IV: burgerlijke rechtspleging. (art. 664 tot 1385octiesdecies)	44
HOOFDSTUK V. - Wraking en verschoning.	44

Hoofdstuk 1 : historiek van het document

Dit ontwerp is goedgekeurd en bekrachtigd door de Disciplinaire Raden op 29/11/2016, en voorgesteld aan de plenaire vergadering van de Psychologencommissie op 09/12/2016.

Hoofdstuk 2 : definities

‘**(Deontologische) Code**’ verwijst naar de plichtenleer van psychologen zoals vastgelegd door het koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de psycholoog¹ (zie bijlage A).

‘**Psycholoog**’: elke persoon die de titel van psycholoog draagt en ingeschreven staat op de lijst van psychologen zoals bepaald in de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog (voor de specificaties van deze wet, zie hoofdstuk 3). De voorwaarden om op deze lijst te staan, zijn vastgelegd in deze wet. De Psychologencommissie is verantwoordelijk voor het bijhouden van de lijst. Een [psycholoog] is onderworpen aan de Deontologische Code.

‘**Disciplinaire Raden**’: omvat zowel de Tuchtraad als de Raad van Beroep. De Disciplinaire Raden opereren onafhankelijk van de plenaire vergadering van de Psychologencommissie.

‘**Tuchtraad**’: Disciplinair orgaan zoals bepaald in de wet van 8 november 1993 met als taak het waken over de naleving van de deontologische regels² door [psychologen]. Dit orgaan neemt tuchtrechtelijke beslissingen ten aanzien van psychologen. De Tuchtraad is samengesteld uit een Nederlandstalige en een Franstalige kamer³.

De bevoegdheid van de kamers van de Tuchtraad wordt bepaald door de plaats waar de vervolgte persoon zijn hoofdvestiging heeft⁴, wat begrepen wordt als de plaats waar de psycholoog zijn activiteit hoofdzakelijk uitoefent. Indien deze plaats gelegen is in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, zal deze bevoegdheid afhangen van de taal die door de vervolgte persoon gekozen wordt. Indien de hoofdvestiging van de vervolgte persoon gelegen is in het Duitse taalgebied, heeft deze de keuze tussen de Nederlandstalige Kamer of de Franstalige Kamer⁵.

‘**Voorzitter Tuchtraad**’: de kamers van de Tuchtraad worden voorgezeten door een werkend of eremagistraat of door een advocaat, zoals bepaald in de wet van 8 november 1993⁶. Deze advocaat is ten minste vijf jaar ingeschreven op het tableau en is ten minste vijf jaar lid van een Orde, hetzij een orde behorende tot de Orde van Vlaamse Balies, hetzij van een orde behorende tot l’Ordre des barreaux francophones et germanophone. Een effectief en een plaatsvervangend voorzitter worden door de Koning voor zes jaar benoemd.⁷

¹ Publicatiedatum Belgisch Staatsblad: 16 mei 2014

² Art. 8/2 wet van 8 november 1993

³ Art. 8/2 wet van 8 november 1993

⁴ Art. 8/3 wet van 8 november 1993

⁵ Art. 8/14 wet van 8 november 1993

⁶ Art. 8/8 wet van 8 november 1993

⁷ Art. 2 KB van 8 juli 2014

‘Leden Tuchtraad’: De leden van de Tuchtraad zoals verkozen volgens de stemprocedure voorzien in het koninklijk besluit van 8 juli 2014 (voor de specificaties van deze wet, zie hoofdstuk 3). Zij worden voor zes jaar verkozen.

‘De Raad van Beroep’: Disciplinair orgaan dat een uitspraak doet over een hoger beroep ingesteld door de persoon gesanctioneerd door de Tuchtraad⁸. De Raad van beroep is samengesteld uit een Nederlandstalige en een Franstalige Kamer. Deze Raad spreekt zich uit over beslissingen genomen door de kamer van de Tuchtraad in hun taal⁹.

‘Voorzitter Raad van Beroep’: de kamers van de Raad van Beroep worden voorgezeten door een werkend of eremagistraat of door een advocaat, zoals bepaald in de wet van 8 november 1993¹⁰. Deze advocaat is ten minste vijf jaar ingeschreven op het tableau en is ten minste vijf jaar lid van een Orde, hetzij een orde behorende tot de Orde van Vlaamse Balies, hetzij van een orde behorende tot l’Ordre des barreaux francophones et germanophone. Een effectief en een plaatsvervangend voorzitter worden door de Koning voor zes jaar benoemd.¹¹

‘Leden Raad van Beroep’: De leden van de Raad van Beroep zoals verkozen volgens de stemprocedure voorzien in het koninklijk besluit van 8 juli 2014. Zij worden voor zes jaar verkozen.

‘Griffier’: Het secretariaat van de raden wordt verzekerd door twee griffiers aangeduid onder het personeel van de Psychologencommissie, de ene Franstalig, de andere Nederlandstalig, zoals bepaald in het koninklijk besluit van 8 juli 2014. De griffiers worden benoemd door de Psychologencommissie¹².

‘Klager’: de partij welke een klacht neerlegt of de Tuchtraad inlicht over een tekortkoming¹³. Deze kan worden ingediend door een van volgende partijen (niet-exhaustieve lijst):

- 1° cliënt/patiënt;
- 2° psycholoog;
- 3° voorzitter van de Psychologencommissie;
- 4° elke aanbelangende derde.

‘Beklaagde’: de psycholoog die een klacht ten laste wordt gelegd.

⁸ Art. 8/4 wet van 8 november 1993

⁹ Art. 8/5 wet van 8 november 1993

¹⁰ Art. 8/8 wet van 8 november 1993

¹¹ Art. 2 KB van 8 juli 2014

¹² Art. 21§3 KB van 8 juli 2014

¹³ Art. 32 KB van 8 juli 2014²

Hoofdstuk 3 : doeleinden en verwijzing naar normatieve wetgeving

Dit Reglement van inwendige orde preciseert de werkingsregels van de Disciplinaire Raden van de Psychologencommissie. Het wordt opgesteld vanuit de wens een uniforme, ondubbelzinnige procedure vast te leggen voor het behandelen van klachten tegen psychologen. Het bevat de wettelijke bepalingen uit onderstaande wet en koninklijk besluit, alsook een aanvulling daarop zoals vastgelegd in overeenstemming met de voorzitters en de leden van de Disciplinaire Raden:

- 1° Wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog¹⁴ met zijn wijziging en herwerking volgend op de wet van 21 december 2013 tot wijziging van de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog¹⁵ (verder: ‘wet van 8 november 1993’; bijlage B);
- 2° Koninklijk besluit van 8 juli 2014 tot bepaling van de voorwaarden tot de verkiesbaarheid van de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep, de regels van hun verkiezing, de werkingsregels en samenstelling van de Tuchtraad en de Raad van beroep, alsook de werkingskosten van de Psychologencommissie, de Tuchtraad en de Raad van beroep, in uitvoering van de Wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog¹⁶ (verder: ‘koninklijk besluit van 8 juli 2014’; bijlage C).

Indien één of meerdere bepalingen van dit reglement in tegenstrijd zijn met normatieve wetgeving of de deontologische code van psychologen, worden deze als nietig beschouwd. De nietigheid of eventuele tegenstrijdigheid van sommige bepalingen hebben geen implicaties voor de geldigheid van de overige bepalingen opgenomen in dit reglement.

Bij voorkeur wordt dit Reglement van inwendige orde jaarlijks door de Disciplinaire Raden geëvalueerd op mogelijke verbeteringen en onjuistheden. Eveneens wordt ieder kalenderjaar door de griffiers een jaarverslag opgemaakt met een (statistisch) overzicht van de ontvangen klachten.

De rechtspraak van de Tuchtraad en de Raad van Beroep worden verzameld door de Nederlandstalige en Franstalige griffier, op voorwaarde dat de identiteit van de betrokkenen onbekend blijft. Dit overzicht kan vrij elektronisch geraadpleegd worden door zowel de effectieve als plaatsvervangende voorzitters en leden van de Disciplinaire Raden.

14 Publicatiedatum Belgisch staatsblad: 31 mei 1994

15 Publicatiedatum Belgisch staatsblad: 4 februari 2014

16 Publicatiedatum Belgisch staatsblad: 6 augustus 2014

Hoofdstuk 4 : de klacht

4.1 Indienen van een klacht met aandacht voor formele voorwaarden

Indien iemand een klacht wenst in te dienen of informatie over een tekortkoming wenst door te geven, geeft hij dit door aan de Tuchtraad.

Er zijn strikt genomen geen formele voorwaarden voor het geldig indienen van een klacht. Echter, bij voorkeur gebeurt het indienen van een klacht als volgt:

- 1° per e-mail, per post of per drager;
- 2° ter attentie van de betrokken griffier;
- 3° aan de hand van het formulier dat hiertoe beschikbaar wordt gesteld op de website van de Psychologencommissie;
- 4° met vermelding van de volgende specificaties:
 - Naam, adres en woonplaats van de klager
 - Telefoonnummer van de klager
 - De volledige naam en het werkadres van de beklagde
 - De data en de plaats van de (verschillende) feiten
 - Een omschrijving van de klacht
 - De handtekening van de klager

De klacht kan worden voorzien van extra documentatie en bewijsmateriaal.

4.2 Ontvangst en registratie van een klacht met aandacht voor inhoudelijke voorwaarden

De griffier van de bevoegde kamer neemt de klacht in ontvangst. De zaak wordt vervolgens ingeschreven op een daartoe bestemd register en wordt voorzien van een Volgnummer¹⁷.

De voorzitter en de leden beoordelen of een klacht in aanmerking komt voor een tuchtprocedure. Een klacht komt pas in aanmerking indien:

- 1° de klacht een [persoon betreft die ingeschreven is op de lijst bijgehouden door de Psychologencommissie] ;
- 2° de feiten die de beklagde ten laste worden gelegd, plaatsvonden vanaf 26 mei 2014, de datum waarop de Code in werking is getreden;
- 3° de klacht handelt over het beroepsmatig handelen van de beklagde, of over feiten uit diens privéleven die daarop weerslag kunnen hebben.

Indien de klacht niet in aanmerking komt voor een tuchtprocedure, gebeurt het volgende:

- 1° de Tuchtraad evalueert of het wenselijk is om de beklagde te informeren;
- 2° de klager wordt per post of per e-mail op de hoogte gesteld dat zijn klacht niet in aanmerking komt. Het staat de klager vervolgens vrij om zijn klacht na eventuele wijzigingen opnieuw in te dienen.

¹⁷ Art. 32 KB van 8 juli 2014

Hoofdstuk 5 : de tuchtprocedure

5.1 Communicatie met de klager

Van zodra de klacht ingeschreven is op het daartoe bestemd register, wordt indien mogelijk een registratiebevestiging per post opgestuurd naar de klager.

De volgende elementen worden opgenomen in deze registratiebevestiging:

- 1° de registratie van de klacht met volgnummer;
- 2° een vraag tot aanvulling van eventuele ontbrekende elementen;
- 3° de mogelijkheid tot het aanleveren van bijkomend bewijsmateriaal en/of schriftelijke getuigenissen;
- 4° een toelichting van het verdere verloop van de procedure.

5.2 Inkennisstelling beklagde

Nadat de klager de mogelijkheid heeft gekregen om zijn klacht verder aan te vullen, wordt de beklagde op de hoogte gesteld dat een klacht tegen hem is ingediend, en dit middels aangetekend schrijven¹⁸.

De volgende elementen worden opgenomen in dit aangetekend schrijven voor de beklagde:

- 1° de registratie van de klacht met volgnummer;
- 2° een toelichting van het verdere verloop van de procedure;
- 3° de dagen en uren waarop hij het tuchtdossier op het kantoor van de Psychologencommissie kan inkijken, mits afspraak met de griffier;
- 4° de mogelijkheid om zich te laten bijstaan of vertegenwoordigen bij de inzage van het tuchtdossier;
- 5° een toelichting dat de griffier steeds aanwezig is bij de raadpleging van een tuchtdossier¹⁹;
- 6° de mogelijkheid om bij de raadpleging een kopie te nemen van het klachtendossier;
- 7° de mogelijkheid om een kopie van het dossier per post of per email te ontvangen.

De Tuchtraad kan slechts een beslissing nemen m.b.t. een klacht zolang de vervolgte psycholoog gehoord werd of opgeroepen bij ter post aangetekend schrijven²⁰. De beklagde krijgt in eerste fase de kans om zijn verdediging op schriftelijke wijze voor te bereiden en over te maken aan de griffier. De beklagde heeft hiervoor in principe één of twee maanden de tijd, maar de Disciplinaire Raden kunnen ook een andere termijn bepalen.

¹⁸ Art. 8/2 wet van 8 november 1993

¹⁹ Art. 28 KB van 8 juli 2014

²⁰ Art. 28 KB van 8 juli 2014

5.3 Het vastleggen van de hoorzitting

De zittingen vinden plaats in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest²¹. Elke maand legt de griffier een lijst voor aan de voorzitter met daarop de zaken waarvoor nog geen zitting is vastgesteld. De voorzitter van de betrokken kamer legt daaropvolgend de zitting vast waarop deze zaken zullen behandeld worden.

5.3.1 Oproeping van de voorzitter en de leden

Ten minste 30 dagen voor de zitting worden de voorzitter en de leden van de betrokken Raad opgeroepen en op de hoogte gebracht van de zaken die op de zitting zullen worden behandeld²².

Als een lid of persoon met de hoedanigheid van lid verhinderd is, wordt hij vervangen door één van de plaatsvervangende leden, welke worden opgeroepen in aflopende volgorde van de behaalde stemmen²³. Indien de hoofdvestiging van de psycholoog in het Duits taalgebied ligt en er is geen enkel effectief lid met een hoofdvestiging in dit taalgebied, dan wordt het effectief lid met het minste aantal stemmen van de kamer naar keuze vervangen. De procedure hiervoor staat beschreven in artikel 21 van het koninklijk besluit van 8 juli 2014.

De artikelen 828, 830, 831 en 833 van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de wraking, zijn naar analogie van toepassing op de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep²⁴ (bijlage D). Indien een voorzitter of een lid weet dat er reden van wraking tegen hem bestaat, is hij verplicht zich van de zaak te onthouden. Deze persoon neemt in dat geval zo snel mogelijk contact op met de griffier die vervolgens een plaatsvervanger zal oproepen.

5.3.2 Oproeping van de psycholoog

De psycholoog wordt ten minste 30 dagen voor de datum van de zitting opgeroepen bij ter post aangetekend schrijven²⁵. Hij wordt ingelicht over de voorzitter en de leden die de zaak zullen behandelen. In de brief wordt vermeld dat de psycholoog op de zitting kan worden bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat of vertrouwenspersoon. De Raad kan echter de persoonlijke verschijning bevelen. Wanneer de psycholoog niet door een advocaat vertegenwoordigd is, brengt de mandaathouder zijn schriftelijk mandaat aan op de zitting. Indien de beklaagde niet over voldoende kennis beschikt over de taal van kamer waarvoor hij moet verschijnen, kan zich eveneens laten bijstaan door een tolk naar zijn keuze²⁶.

5.3.3 Toegang tot het tuchtdossier door de voorzitter en de leden

De tuchtdossiers worden op een veilige manier opgeslagen en gedeeld. Eens is vastgelegd welke voorzitter en welke leden een tuchtdossier zullen behandelen, zal het volledige tuchtdossier met deze personen gedeeld worden. De voorzitter en de leden zien erop toe dat de plaatsen en

²¹ Art 22 KB van 8 juli 2014

²² Art. 25 KB van 8 juli 2014

²³ Art. 25 KB van 8 juli 2014

²⁴ Art. 8/10 wet van 8 november 1993

²⁵ Art. 28 KB van 8 juli 2014

²⁶ Art. 8/14 wet van 8 november 1993

draggers waarop zij hun dossiers bewaren voldoende beschermd zijn om te verzekeren dat derden geen toegang kunnen verkrijgen tot de tuchtdossiers.

Voorzitters en leden kunnen zelf geen documenten bijvoegen in het tuchtdossier of iets veranderen. Zij kunnen een dergelijke vraag richten aan de griffier van de betrokken Raad. Alleen de griffier kan een toevoeging of aanpassing doen, nadat dit werd opgetekend in de inventaris die per tuchtdossier wordt bijgehouden.

Van zodra een tuchtdossier volledig afgehandeld is, wordt het uit de gedeelde folder gehaald en wordt het geklasseerd door de griffier. De voorzitter en de leden verliezen op dat moment hun toegang tot het tuchtdossier. De voorzitter en de leden verbinden zich ertoe om op dat moment alle informatie met betrekking tot het tuchtdossier op een verantwoorde wijze te verwijderen, zowel op schriftelijke als elektronische dragers.

5.4 De hoorzitting

De hoorzittingen van de Tuchtraad zijn openbaar, behalve in de gevallen bedoeld in artikel 148 van de Grondwet²⁷ of indien de bescherming van het privéleven of het beroepsgeheim zich verzet tegen de openbaarheid of indien de opgeroepen persoon hiervan geheel vrijwillig en ondubbelzinnig afstand doet²⁸. De beraadslagingen zijn geheim.

De voorzitter van de betrokken kamer leidt de zittingen, hij opent ze en heft ze op, verleent en ontnemt het woord en sluit de besprekingen en de beraadslagingen af²⁹. De klager, getuigen of experts kunnen door de kamers gehoord worden in de aanwezigheid van de vervolgde psycholoog of zijn vertegenwoordiger³⁰.

Het is evenwel mogelijk om klager, getuigen of experts rechtsgeldig op te roepen ook al is de psycholoog of zijn vertegenwoordiger niet aanwezig³¹. Dit kan slechts indien de vervolgde psycholoog verstek heeft laten gaan (cf. infra), voor zover een schriftelijke neerslag van de woorden van deze personen opgenomen wordt in het tuchtdossier en indien de psycholoog rechtsgeldig werd opgeroepen voor de zitting.

Indien de besprekingen en beraadslagingen niet kunnen beëindigd worden in één zitting, of indien geoordeeld wordt dat het noodzakelijk is om bijkomende beoordelingselementen te verzamelen, kan de Tuchtraad de zaak voor verdere behandelingen uitstellen naar een volgende vergadering. Het is in dit geval noodzakelijk dat de samenstelling van de Raad dezelfde is als deze in de eerste zitting. Zo niet dient de zaak in de gewijzigde samenstelling ab initio te worden hernomen.

²⁷ “De terechtzittingen van de rechtbanken zijn openbaar, tenzij de openbaarheid gevaar oplevert voor de orde of de goede zeden; in dat geval wordt zulks door de rechtbank bij vonnis verklaard.

Inzake politieke misdrijven en drukpersmisdrijven kan het sluiten der deuren niet dan met algemene stemmen worden uitgesproken.”

²⁸ Art. 8/11 wet van 8 november 1993

²⁹ Art. 26 KB van 8 juli 2014

³⁰ Art. 27 KB van 8 juli 2014

³¹ Art. 27 KB van 8 juli 2014

De beraadslagingen van de Raden worden vermeld in de notulen van de vergaderingen. In deze notulen worden onder meer de volgende elementen opgenomen:

- 1° de namen van de aanwezige leden;
- 2° de genomen beslissingen;
- 3° de uitslag van de stemmingen;
- 4° indien van toepassing, de vermelding dat de zitting en/of de uitspraak niet in het openbaar plaatsvond.

5.5 Beslissing en uitspraak

Beslissingen worden steeds genomen bij meerderheid van de stemmen³². Een stemming is slechts geldig indien de voorzitter (of zijn plaatsvervanger) en minstens twee leden (of kandidaten die in de gevallen beschreven in artikel 21, §2, eerste lid, 3° of 4° van het koninklijk besluit van 8 juli 2014, de hoedanigheid van lid hebben gekregen) aanwezig zijn op de zitting.

De uitspraken van de Tuchtraad worden in openbare zitting gedaan³³. In geval van staking van stemmen is de stem van de betrokken voorzitter doorslaggevend. De uitspraak wordt schriftelijk opgetekend.

De beslissing van de Disciplinaire Raden vermeldt:

- 1° de volledige identiteit van de vervolgte psycholoog, en in voorkomend geval, die van de persoon die hem vertegenwoordigt of bijstaat;
- 2° de datum van oproeping van de vervolgte psycholoog, alsmede zijn eventuele aanwezigheid;
- 3° de naam en voornaam van de voorzitter en leden van de Raad die hebben deelgenomen aan de beraadslaging;
- 4° de datum van de uitspraak van de beslissing;
- 5° de uitspraak, met redenen omkleed;

De Disciplinaire Raden kunnen besluiten tot vrijspraak of één van de volgende tuchtsancties opleggen³⁴:

- 1° de waarschuwing;
- 2° de schorsing: brengt het verbod met zich mee om de titel van psycholoog in België te voeren voor een duur van maximum 24 maanden die bepaald wordt door de Tuchtraad;
- 3° de schrapping: brengt het verbod met zich mee om de titel van psycholoog te voeren.

Indien de beklagde op het moment van de uitspraak niet meer [ingeschreven is op de lijst die wordt bijgehouden door] de Psychologencommissie, wordt de sanctie uitgevoerd op het moment dat hij/zij opnieuw een aanvraag doet bij de Psychologencommissie om zijn [inschrijving] te hernieuwen.

³² Art. 23 KB van 8 juli 2014

³³ Art. 8/11 wet van 8 november 1993

³⁴ Art. 8/6 wet van 8 november 1993

De griffier van de betrokken Raad deelt de definitieve uitspraken van schorsing of schrapping ook schriftelijk mee aan de procureur-generaal bij het Hof van beroep³⁵ in wiens rechtsgebied de psycholoog is gevestigd. Een kopie van de beslissing wordt overgemaakt aan de Psychologencommissie³⁶. De veroordeelde zelf wordt op de hoogte gebracht van de beslissing ten laatste 15 dagen na de uitspraak³⁷. Hierbij worden ook, naast de kennisgeving, de mogelijkheid, de modaliteiten en de termijnen inzake beroep vermeld. Indien dit niet gebeurt, kan de uitspraak nietig worden verklaard.

Indien de psycholoog na de oproeping zijn middelen niet schriftelijk heeft uiteengezet, noch op de zitting is verschenen of vertegenwoordigd is geweest, wordt de beslissing bij verstek gewezen ten opzichte van deze psycholoog³⁸. De psycholoog kan verzet aantekenen tegen deze beslissing door hiervan de griffier van de betrokken kamer op de hoogte te brengen. De verzetstermijn is één maand na de ontvangst van de beslissing. Het verzet zelf heeft een schorsende werking. De psycholoog kan niet opnieuw verzet aantekenen indien hij een tweede maal verstek laat gaan.

Ten vroegste vijf jaar na de uitspraak tot schrapping kan de veroordeelde een aanvraag tot eerherstel indienen bij de Tuchtraad³⁹. Dit kan slechts toegekend worden indien buitengewone omstandigheden dit rechtvaardigen.

³⁵ Art. 31 KB van 8 juli 2014

³⁶ Art. 33 KB van 8 juli 2014

³⁷ Art. 29 KB van 8 juli 2014

³⁸ Art. 30 KB van 8 juli 2014

³⁹ Art. 8/6 wet van 8 november 1993

Hoofdstuk 6 : de beroepsprocedure

De kamers van de Raad van beroep spreken zich uit over de beroepen ingeleid tegen de beslissingen genomen door de kamer van de Tuchtraad van hun taal⁴⁰.

Indien de vervolgte psycholoog beroep wenst aan te tekenen tegen de sanctionering, richt hij zijn ondertekend verzoek aan de griffier van de Raad van Beroep⁴¹. Hij heeft hiervoor één maand de tijd na ontvangst van de kennisgeving van de beslissing van de Tuchtraad⁴². De aanvraag van Beroep wordt door de griffier in het daartoe aangelegde register opgetekend onder een volgnummer, alsook brengt hij/zij de Psychologencommissie op de hoogte van dit beroep⁴³. Het tuchtdossier wordt opgevraagd aan de Tuchtraad. De Beroepsprocedure schorst de tenuitvoerlegging van de beslissing van de Tuchtraad.

Een kopie van de beslissing van de Raad van Beroep wordt overgemaakt aan zowel de Tuchtraad als de Psychologencommissie⁴⁴.

De Beroepsprocedure verloopt analoog aan de tuchtprocedure beschreven onder 5.3 tot 5.5.

Tegen de uitspraken van de Raad van Beroep kan een voorziening in cassatie worden ingesteld op grond van schending van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen⁴⁵. De procureur-generaal bij het Hof van Cassatie kan een voorziening in het belang van de wet indienen bij dit Hof. De voorziening in cassatie schorst de aangevochten uitspraak⁴⁶. In geval van cassatie wordt de zaak verwezen naar de anders samengestelde Raad van beroep. Deze Raad schikt zich naar de beslissing van het Hof van Cassatie op de door dit Hof beoordeelde rechtspunten. De rechtspleging tot voorziening in cassatie wordt geregeld zoals in burgerlijke zaken.

⁴⁰ Art. 8/5 wet van 8 november 1993

⁴¹ Art. 34 KB van 8 juli 2014

⁴² Art. 8/4 wet van 8 november 1993

⁴³ Art. 35 KB van 8 juli 2014

⁴⁴ Art. 36 KB van 8 juli 2014

⁴⁵ Art. 8/12 wet van 8 november 1993

⁴⁶ Art. 8/13 wet van 8 november 1993

Bijlage A - Koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de psycholoog

Bron: ECONOMIE, KMO, MIDDENSTAND EN ENERGIE
Publicatie: 16-05-2014; nummer: 2014011259; bladzijde: 39703
Dossiernummer: 2014-04-02/29
Inwerkingtreding: 26-05-2014
Tekstbijwerking: 14-06-2018

HOOFDSTUK I. - Algemene bepalingen

Artikel 1.

Deze deontologische code is van toepassing voor elk individu dat de titel van psycholoog krachtens de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog draagt, ongeacht zijn werkterrein, zijn functies en zijn methodes.

Art. 2.

De bepalingen van deze code hebben een verklarend en geen beperkend karakter. Ze kunnen bij analogie worden toegepast. Er kan niet contractueel van afgeweken worden.

Ze hebben tot doel het publiek te beschermen, de waardigheid en de integriteit van het beroep te bewaren en de kwaliteit van de door de houders van de titel van psycholoog gepresteerde diensten te waarborgen.

HOOFDSTUK II. - Definities

Art. 3.

Met het oog op de toepassing van deze deontologische code, wordt verstaan onder :

- De wet : de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog;
- Psycholoog : elke persoon die de titel van psycholoog draagt in de zin van de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog;
- Cliënt : elke persoon, elke groep of elke organisatie die een beroep doet op de professionele diensten of begeleiding van een psycholoog;
- Proefpersoon : elke persoon die deel uitmaakt van een psychologisch onderzoekstaal of die onderwerp is van een door een rechtbank of een administratieve overheid besteld psychologische onderzoek.
- Gemachtigde derde : elke natuurlijke persoon, rechtspersoon of instelling die wettelijk of contractueel het recht heeft een psychologisch advies of een psychologische expertise te vragen, namelijk onder andere de ouders, de voogd, de tijdelijke beheerder, de magistraat en de werkgever.

Art. 4.

De hoedanigheid van cliënt of proefpersoon wordt op elk moment van de relatie tussen de psycholoog en de persoon of de groep van personen die het onderwerp is van zijn behandeling, beoordeeld. De toegekende beschermingsgraad is onomkeerbaar.

HOOFDSTUK III. - De plichten van de psychologen

Art. 5.

De psycholoog die, uit hoofde van zijn staat of beroep, in het bezit is van geheimen die hem werden toevertrouwd, is gehouden tot het beroepsgeheim overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

De psycholoog is, ten allen tijde, gehouden tot een discretieplicht, zelfs wanneer de activiteit uitgeoefend door de psycholoog niet behoort tot de categorie van activiteiten die hem verplichten tot het beroepsgeheim.

Art. 6 tot 13. (opgeheven)

Art. 14.

Het gedeelte beroepsgeheim : de psycholoog kan op eigen verantwoordelijkheid vertrouwelijke gegevens waarover hij beschikt delen om de doeltreffendheid van zijn werk te optimaliseren. Hiertoe past hij de gebruikelijke cumulatieve regels betreffende het gedeelte geheim : Voorafgaande inlichting en akkoord van de bewaarder van het geheim, uitsluitend in het belang van deze laatste, beperkt tot wat strikt noodzakelijk is, uitsluitend met personen die aan het beroepsgeheim onderworpen zijn en die in het kader van eenzelfde opdracht handelen.

Art. 15.

De psycholoog informeert zich over de eventuele conflictueuze context waarin hem om advies wordt gevraagd.

In situaties van conflictueuze echtscheidingen respecteert de psycholoog de wet betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag.

Art. 16.

Bij een aanvraag tot onderzoek van een kind door diegenen die het ouderlijk gezag uitoefenen, mogen de conclusies van het onderzoek alleen overgemaakt worden aan diegenen die het ouderlijk gezag uitoefenen.

Art. 17.

In het kader van gerechtelijk deskundigen onderzoek weigert de psycholoog elke expertise (of officiële opdracht) betreffende cliënten of proefpersonen die hij heeft ontmoet in het kader van andere professionele relaties, ongeacht of deze al dan niet beëindigd zijn.

De psycholoog-gerechtsdeskundige brengt alle personen die hij/zij bevraagt vooraf op de hoogte van het kader waarbinnen hij zijn opdracht vervult en wijst hen erop dat hij alle ingewonnen relevante informatie dient door te spelen aan zijn opdrachtgever.

Art. 18.

De psycholoog belast met een onderwijs- of vormingsopdracht moet de discretieplicht en het beroepsgeheim naleven. De presentatie in persoon van een cliënt, proefpersoon of gemachtigde derde voor louter onderwijsdoeleinden is formeel verboden. Audiovisuele illustraties en directe observaties in het kader van een vorming zijn toegestaan voor zover de deelnemers verwittigd zijn over de deontologische normen en regels ter zake. De anonimiteit van de cliënt, proefpersoon of gemachtigde derde dient in elk geval gevrijwaard te worden.

Art. 19.

De vrije en geïnformeerde toestemming van de cliënt, proefpersoon of van zijn wettelijke vertegenwoordiger is vereist voorafgaand aan elke handgeschreven, audiovisuele, informatica- of andere vorm van registratie van de gegevens die op hem betrekking hebben. Dit geldt eveneens voor de overdracht van gegevens ongeacht voor welk doeleinde deze overdracht gebeurt. De houders van het ouderlijk gezag geven hun toestemming als vertegenwoordigers van een minderjarige, maar iedereen die dit geregistreerde klinisch materiaal voor opleidingsdoeleinden wil gebruiken moet rekening houden met de leeftijd die het kind op dat ogenblik heeft bereikt. Als het kind in tussentijd meerderjarig is geworden, moet men de toestemming vragen van de persoon die meerderjarig is geworden. Elke persoon behoudt het toegangsrecht tot de geregistreerde gegevens die hem aangaan, en alleen tot die gegevens. De psycholoog zorgt ervoor dat documenten die zijn opgesteld in het kader van zijn werk altijd op dusdanige wijze worden opgemaakt en bewaard dat zij het beroepsgeheim vrijwaren.

Art. 20.

De psycholoog brengt deelnemers aan een groepsessie ervan op de hoogte dat een willekeurig aspect van het privéleven van één onder hen bekend kan worden gemaakt. Hij wijst op de plicht om de vertrouwelijke aard van de gegevens waarvan zij tijdens de sessie kennis kunnen krijgen, te respecteren.

HOOFDSTUK IV. - Algemene principes : eerbieding van de waardigheid en de rechten van de persoon zijn, de aansprakelijkheid, de deskundigheid en integriteit

Afdeling I. - Eerbiediging van de waardigheid en de rechten van de persoon

Art. 21.

§ 1. De psycholoog eerbiedigt en verdedigt, zonder enige vorm van discriminatie, de fundamentele rechten van de persoon en van groepen van personen, namelijk hun vrijheid, waardigheid, privacy, autonomie en integriteit.

Hij vrijwaart het privéleven van elke persoon door de vertrouwelijkheid van zijn tussenkomst te verzekeren, ook wanneer hij verplicht is elementen hiervan door te geven. De strikte naleving van het beroepsgeheim is een basis onderdeel van deze verplichting.

§ 2. De uitoefening van het beroep van psycholoog vereist eerbied voor de menselijke persoon in zijn psychologische en fysieke heelheid, in gelijk welke situatie.

Dit betekent :

- a) Eerbied zonder enige vorm van discriminatie op grond van verschillen inzake etnische afkomst, cultuur, geslacht, taal, vermogen of geboorte. Zo ook mag er geen enkele discriminatie zijn gebaseerd op religieuze, politieke of welke overtuiging ook, of op nationale of sociale afkomst. Dit houdt ook de erkenning in van het recht op gezondheid en welzijn voor elke persoon, als ieder ander, en los van deze verschillen;
- b) Eerbied voor de morele waarden van de persoon. De psycholoog respecteert dus de persoonlijke wil van zijn cliënt of proefpersoon om volgens zijn eigen overtuigingen te leven. Het principe van de eerbied voor de menselijke persoon impliceert ook het respect voor de vrijheid (zelfbeschikking) van de cliënt of proefpersoon;
- c) Het verbod om voornoemde verschillen of waarden aan te wenden om zich op willekeurige wijze te mengen in het privéleven of om de eer en de reputatie van de persoon te schaden, zowel tijdens als na zijn beroepsuitoefening als psycholoog.

Alles wat eerbied voor de menselijke persoon inhoudt is van toepassing van zodra de professionele relatie een aanvang neemt, tijdens die relatie en na de beëindiging ervan.

§ 3. De psycholoog geeft aan de cliënt of proefpersoon een begrijpelijke en waarheidsgetrouwe beschrijving van zijn methode. Hij heeft de plicht de cliënt of proefpersoon wanneer deze daarom vraagt, op de hoogte stellen van de resultaten van de onderzoeken die hem aangaan, en dit op een zodanige wijze dat hij er baat bij heeft. De psycholoog antwoordt eveneens op de vragen die hem worden gesteld naar wat er met de ingewonnen gegevens zal gebeuren.

Art. 22.

Evaluaties door een psycholoog (diagnose of expertise) mogen alleen personen of situaties betreffen die hij zelf heeft kunnen onderzoeken. Rekening houdend met het beroepsgeheim mogen zijn adviezen of toelichtingen algemene problematieken of maatschappelijke gebeurtenissen betreffen waarover aan hem verslag is uitgebracht.

Art. 23.

§ 1. De psycholoog neemt niemand tegen zijn wil in onderzoek, begeleiding of behandeling. Hij erkent het recht van de cliënt of proefpersoon om in alle onafhankelijkheid al of niet voor hem te kiezen, en op om het even welk ogenblik zijn deelname te onderbreken.

§ 2. Er is geen instemming van de persoon nodig wanneer de psycholoog zijn opdracht heeft gekregen van een overheid die hiervoor wettelijk bevoegd is. In dit geval moet de psycholoog echter voor de aanvang of bij de verandering van de aard van de professionele relatie nagaan of

zowel de derde als de betrokken persoon beschikken over dezelfde informatie inzake het doel, de middelen en de overdracht van de gegevens.

§ 3. Indien de professionele relatie is opgelegd door een gemachtigde derde moet de proefpersoon of cliënt op de hoogte worden gesteld van alle mogelijke gevolgen van deze relatie. De psycholoog informeert deze derde en de proefpersoon of cliënt over de verschillende modaliteiten en plichten waaraan zij zich tegenover mekaar moeten houden. De proefpersoon of cliënt heeft het recht, indien hij dit wenst, kennis te nemen van de elementen die in het verslag zijn gebruikt (zoals resultaten van tests of van andere evaluatie-instrumenten), evenals van de conclusies die zijn persoon aangaan. Dit recht betekent niet dat de proefpersoon of cliënt het recht heeft de mededeling van het voor de gemachtigde derde bestemde verslag te eisen.

§ 4. De tussenkomst van de psycholoog bij een minderjarige gebeurt rekening houdende met zijn onderscheidingsvermogen, zijn capaciteiten, zijn situatie, zijn rechtspositie, zijn therapeutische behoeften en de geldende wettelijke bepalingen.

§ 5. Wanneer een wettelijke vertegenwoordiger verzoekt om een raadpleging voor een minderjarige of voor een wettelijk beschermde meerderjarige die onder zijn gezag staat, probeert de psycholoog hun instemming te verkrijgen in de mate van hun mogelijkheden en vergewist zich van de inlichting en de toestemming van hun wettelijke vertegenwoordiger(s).

Art. 24.

De vrije en geïnformeerde toestemming van de cliënt of proefpersoon berust op zijn vermogen om vrij te handelen en om verantwoordelijkheid op te nemen voor zijn handelingen. Ingeval de cliënt of proefpersoon niet meer als dusdanig kan handelen, hetzij om medische hetzij om psychologische redenen, zal de psycholoog die een professionele relatie heeft met deze persoon, zich in eerste instantie beroepen op de wensen die deze persoon zelf eventueel heeft geformuleerd voordat hij in zijn huidige toestand is terechtgekomen, en vervolgens, op de wensen van een wettelijk gemachtigde derde.

Afdeling II. - Verantwoordelijkheid van de psycholoog

Art. 25.

Een psycholoog neemt in het kader van zijn competenties persoonlijk verantwoordelijkheid op voor de keuze, de toepassing en de gevolgen van de methodes en technieken die hij toepast.

Hij neemt tevens persoonlijk de verantwoordelijkheid op voor de professionele adviezen die hij geeft ten aanzien van personen, van groepen en van de maatschappij.

Hij neemt een middelenverbintenis op en geen resultaatsverbintenis.

Art. 26.

De psycholoog eist van zijn medewerkers niet-psychologen de naleving van deze deontologische regels in de taken die ze uitvoeren. Hij neemt de verantwoordelijkheid op voor hun eventuele niet-naleving.

Art. 27.

De psycholoog is gedekt door een verzekering die geschikt is voor de vergoeding van alle schade die hij, rekening houdend met de sector waarin hij actief is, kan veroorzaken.

Art. 28.

Wanneer een psycholoog bij de uitoefening van zijn beroep contractueel of statutair verbonden is aan een privéonderneming of een openbare instelling, houdt dit geen wijziging in van zijn professionele plichten en in het bijzonder van de verplichtingen betreffende het beroepsgeheim en van de onafhankelijkheid in de keuze van methodes en in zijn beslissingen. Bij het opmaken van contracten maakt hij melding van de Deontologische Code en hij verwijst ernaar in zijn professionele verbintenissen.

Art. 29.

De psycholoog moet de continuïteit verzekeren van de professionele diensten die hij aan de cliënt of proefpersoon verstrekt, met inbegrip van de medewerking met andere beroepen.

Hij neemt de nodige maatregelen wanneer hij zijn verbintenis moet opschorten of beëindigen.

Afdeling III. - De competentie van de psycholoog

Art. 30.

In de uitoefening van zijn beroep moet de psycholoog zijn professionele competentie en beroepskwalificatie op een hoog niveau houden door deze verder te ontwikkelen door een permanente en weloverwogen interdisciplinaire bijscholing die rekening houdt met de meest recente ontwikkelingen in de psychologie, alsook door het nadenken over zijn persoonlijke betrokkenheid in het begrijpen van andermans gedrag.

Art. 31.

De psycholoog moet zijn activiteiten door middel van geëigende methodes evalueren.

Hij zal de nodige maatregelen treffen die hem moeten toelaten tijdig de eventueel nadelige en voorzienbare gevolgen van zijn werk te onderkennen.

Art. 32.

De psycholoog beoefent het beroep binnen de grenzen van zijn competenties en doet geen onderzoeken waarvoor hij geen specifieke kwalificatie heeft. Hij doet dit binnen het kader van de theorieën en de methodes die erkend worden door de wetenschappelijke gemeenschap der psychologen, en houdt daarbij rekening met de kritieken op en de evolutie van deze theorieën en methodes.

Art. 33.

De psycholoog is zich bewust van de beperkingen van de door hem aangewende procedures en methodes. Hij houdt rekening met deze beperkingen en voor hij besluiten trekt, verwijst hij zijn

cliënt of proefpersoon in voorkomend geval door naar andere beroepsbeoefenaars. Hij legt een maximum aan objectiviteit aan de dag in al zijn activiteiten (therapie, onderzoek, verslag).

Art. 34.

In geval van ziekte, belangenconflicten of moreel onvermogen die een gebrek aan objectiviteit of een beperking van zijn beroepscompetenties met zich brengen verzoekt de psycholoog zijn cliënt of proefpersoon zich tot een vakgenoot te wenden.

Afdeling IV. - Integriteit, eerlijkheid van de psycholoog

Art. 35.

De psycholoog vermijdt het oneigenlijk of winst beogend gebruik maken van zijn psychologische kennis.

Hij zal geen methodes aanwenden die de betrokken personen schade kunnen toebrengen, die hen raken in hun waardigheid of die verder gaan in hun privéleven dan dit voor het nagestreefde doel vereist is.

Art. 36.

Als er een ethische vraag in het kader van zijn beroepsuitoefening wordt opgeworpen probeert de psycholoog een geschikte oplossing aan te brengen.

Indien nodig raadpleegt hij zijn vakgenoten die hem, met naleving van het beroepsgeheim, hulp zullen verlenen.

Art. 37.

De psycholoog is verplicht eerlijk en correct te zijn wat de financiële gevolgen van zijn beroepsactiviteiten betreft. Die gevolgen maken het voorwerp uit van een overeenkomst die wordt afgesloten voor de aanvang van de tussenkomst.

Art. 38.

De psycholoog mag geen ongerechtvaardigde beroepshandelingen stellen die niet in verhouding staan tot de aangepakte problematiek.

Art. 39.

De psycholoog mag zijn diensten bekendmaken op voorwaarde dat hij ze objectief en op waardige wijze voorstelt zonder de reputatie van zijn vakgenoten te schenden. Hij onthoudt zich van elke colportage. Hij heeft de plicht, indien hij zijn titels en kwalificaties, zijn opleiding, zijn ervaring, zijn competentie, evenals zijn aansluiting bij een beroepsgroepering vermeldt, dit op een correcte wijze te doen.

Art. 40.

De psycholoog mag onder zijn naam alleen studies of onderzoek publiceren dat hij persoonlijk heeft geleid of waartoe hij actief heeft bijgedragen. Hij ziet erop toe dat de mogelijkheden en beperkingen van de toepassing van de psychologie op correcte en duidelijke wijze worden voorgesteld in zijn publicaties en in zijn verklaringen.

Art. 41.

De psycholoog moet alle nodige informatie op een klare en duidelijke wijze voorstellen en is verantwoordelijk voor de mededeling ervan op een begrijpelijke wijze. Hij mag alternatieve hypothesen niet verhullen of negeren.

Art. 42.

Psychologen die deelnemen aan het opstellen van psychologische adviezen in de media, mogen deze adviezen slechts in algemene termen verwoorden.

Art. 43.

De psycholoog mag met zijn cliënten of proefpersonen enkel professionele betrekkingen onderhouden. Hij gebruikt zijn positie niet voor proselitisme of vervreemding van de ander. Hij gaat niet in op een verzoek van een derde die een ongeoorloofd of immoreel voordeel nastreeft of die zijn gezag misbruikt bij het inschakelen van zijn diensten.

Art. 44.

Toenaderingen met seksuele connotatie of seksueel karakter en seksuele betrekkingen tussen de psycholoog en zijn cliënt of proefpersoon zijn ten strengste verboden.

Art. 45.

Wanneer een psycholoog verschillende activiteiten uitoefent (bijvoorbeeld expertise, diagnose op verzoek van derden, therapie, administratieve functies,...) moet hij erop toezien dat de cliënt of proefpersoon op de hoogte is van die verschillende soorten activiteiten. Hij moet zijn cliënt of proefpersoon altijd van bij de aanvang duidelijk vermelden in welk kader hij hem ontmoet. Hij beperkt zich tot een enkele activiteit bij dezelfde persoon.

Art. 46.

De psycholoog aanvaardt noch biedt enige commissie wanneer hij een cliënt in psychologische problemen doorverwijst naar of doorverwezen krijgt van een andere beroepsbeoefenaar.

Art. 47.

De psycholoog eerbiedigt de opvattingen en de praktijk van zijn vakgenoten in zoverre deze in overeenstemming zijn met deze Code. Dit sluit echter de mogelijkheid van gegronde kritiek niet uit. Hij onthoudt er zich van zijn vakgenoten in het openbaar te denigreren. Bij het uitoefenen van zijn professionele activiteiten neemt de psycholoog een collegiale houding aan tegenover alle vakgenoten.

Art. 48.

Wanneer een psycholoog van oordeel is dat een vakgenoot zich niet gedraagt in overeenstemming met deze Code, zal hij hem erop wijzen.

Art. 49.

De psycholoog mag geen enkele druk dulden bij de uitoefening van zijn functies. Bij moeilijkheden brengt hij zijn vakgenoten hiervan op de hoogte.

Art. 50.

Bij samenwerking met andere beroepen zal de psycholoog zijn professionele identiteit en onafhankelijkheid doen eerbiedigen en eerbiedigt hij die van de anderen.

Art. 51.

De minister bevoegd voor Middenstand is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bijlage B - Wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog

Bron : MIDDENSTAND

Publicatie: 31-05-1994; nummer: 1994018040; bladzijde: 14732

Dossiernummer: 1993-11-08/35

Inwerkingtreding: 10-06-1994

Tekstbijwerking: 10-08-2017

HOOFDSTUK I. - Beroepstitel.

Artikel 1.

Niemand mag de titel van psycholoog dragen, indien hij niet aan de volgende voorwaarden voldoet :

1° houder zijn :

- a) van een door een Belgische universiteit uitgereikt diploma van licentiaat of doctor in de psychologie of van een daarmee door de bevoegde instantie gelijkwaardig verklaard buitenlands diploma;
- b) of van één van de hierna vermelde, door een Belgische universiteit uitgereikte diploma's of van een daarmee door de bevoegde instantie gelijkwaardig verklaard buitenlands diploma :
 - licentiaat of doctor in de beroepsoriëntering en selectie;
 - licentiaat of doctor in de psychologische wetenschappen;
 - licentiaat of doctor in de toegepaste psychologie;
 - licentiaat of doctor in de psychologische en pedagogische wetenschappen - richting ontwikkelingspsychologie;
 - licentiaat of doctor in de psychologische en pedagogische wetenschappen - richting industriële psychologie;
 - licentiaat of doctor in de psychologische en pedagogische wetenschappen - richting ontwikkelings- en klinische psychologie;
 - licentiaat of doctor in de psychologische en pedagogische wetenschappen - richting bedrijfspsychologie;
 - licentiaat of doctor in de psychologische en pedagogische wetenschappen - richting theoretische en experimentele psychologie;
 - licentiaat of doctor in de ontwikkelingspsychologie;
 - licentiaat of doctor in de klinische psychologie;
 - licencié ou docteur en orientation et sélection professionnelles;
 - licencié ou docteur en sciences psychologiques;
 - licencié ou docteur en psychologie appliquée;
 - licencié ou docteur en sciences psychologiques et pédagogiques - orientation psychologie génétique;
 - licencié ou docteur en sciences psychologiques et pédagogiques - orientation psychologie industrielle;

- licencié ou docteur en sciences psychologiques et pédagogiques avec l'une des attestations suivantes :
 - a. psychologie clinique;
 - b. psychologie sociale et socio-psychologie;
 - c. psychologie industrielle;
 - d. psychologie clinique et curative;
 - licentiaat of doctor in de psychopedagogische wetenschappen - richting psychologie;
- c) of van een vóór 1 januari 1960 door een Belgische universiteit uitgereikt diploma van licentiaat of doctor en als lid van het academisch personeel psychologie doceren aan een Belgische universiteit;
- d) of van een niet-universitair diploma van adviseur inzake beroepskeuze bedoeld in het koninklijk besluit van 22 oktober 1936 en behaald vóór 13 januari 1947;
- e) of van een diploma van " licencié en sciences psychopédagogiques - orientation guidance et counseling, uitgereikt door de Rijksuniversiteit te Bergen vóór de bekendmaking van deze wet;
- f) of van een diploma van licentiaat of doctor in de psychologische en pedagogische wetenschappen, of van een diploma van licentiaat of doctor in de psycho-pedagogische wetenschappen, behaald voor de bekendmaking van deze wet;
- g) een opleidingstitel bedoeld in Titel III, Hoofdstuk I, van de wet van 12 februari 2008 tot instelling van een algemeen kader voor de erkenning van EU-beroepskwalificaties, hierna te noemen "de wet van 12 februari 2008 betreffende de beroepskwalificaties", afgeleverd door een andere lidstaat en die beantwoordt aan de voorwaarden vastgelegd in dit hoofdstuk, of een opleidingstitel gelijkgesteld aan een dergelijke titel in toepassing van artikel 2, § 3, van de wet van 12 februari 2008 betreffende de beroepskwalificaties. De onderdanen van een lidstaat die een opleidingstitel bedoeld in deze bepaling, hebben verworven, zijn onderworpen aan alle voorwaarden en genieten van alle rechten voorzien in de wet van 12 februari 2008 betreffende de beroepskwalificaties onverminderd de bepalingen voorzien door of op basis van deze wet. Onder lidstaat wordt in de zin van deze wet verstaan, de lidstaat zoals bedoeld in artikel 2, § 1, l), van de wet van 12 februari 2008 betreffende de beroepskwalificaties.

2° voorkomen op de lijst bedoeld in artikel 2.

Art. 2.

§ 1. De Psychologencommissie bedoeld in artikel 3 houdt een lijst bij van de personen die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in artikel 1, 1°, en die de titel van psycholoog wensen te dragen.

§ 2. De personen bedoeld in § 1 sturen de Psychologencommissie een kopie van het in artikel 1, 1°, a) tot en met f) bedoelde diploma of van de in artikel 1, 1°, g) bedoelde opleidingstitel.

§ 3. Personen die opgenomen werden op de lijst kunnen er te allen tijde op eigen verzoek van geschrapt worden.

§ 4. De houders van een diploma vermeld in artikel 1, 1°, g van deze wet hebben het recht om van hun wettelijke opleidingstitel van de Staat van oorsprong of van herkomst en eventueel van de afkorting ervan gebruik te maken in de taal van deze Staat. In dit geval moet die titel gevolgd worden door de naam en de plaats van de instelling of van de examencommissie die deze titel heeft verleend.

HOOFDSTUK II. - Psychologencommissie.

Art. 3.

§ 1. De Psychologencommissie - hierna de Commissie - is een onafhankelijk organisme met zetel in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad.

§ 2. Op voorstel of na advies van de Commissie, stelt de Koning haar reglement van orde vast.

§ 3. De werkingskosten van de Commissie worden gedragen volgens de regelen door de Koning bepaald.

§ 4. Aan het lidmaatschap van de Commissie is geen bezoldiging verbonden. Het bedrag van de taakvergoeding van haar voorzitter wordt door de Koning vastgesteld.

Art. 4.

Benevens de bijzondere opdrachten die haar in deze wet worden toevertrouwd, heeft de Commissie tot taak de bevoegde Ministers van advies te dienen, op verzoek of op eigen initiatief, inzake alle materies betreffende de titel van psycholoog.

Art. 5.

§ 1. De Commissie is, de voorzitter uitgenomen, samengesteld uit zestien vertegenwoordigers van de erkende nationale beroepsfederaties van psychologen bedoeld in artikel 7.

§ 2. De Commissie wordt om de vier jaar op 1 oktober vernieuwd.

§ 3. De duur van het mandaat van alle leden van de Commissie bedraagt eveneens vier jaar. Elk mandaat is slechts eenmaal hernieuwbaar.

Art. 6.

De Koning benoemt de voorzitter van de Commissie onder de raadsheren in de hoven van beroep en de voorzitters, ondervoorzitters en rechters, titularis of honorair, van de rechtbanken van eerste aanleg, met uitsluiting van de onderzoeksrechters, alsmede onder de eremagistraten van het parket bij deze rechtbanken of de advocaten die sedert ten minste tien jaar op een tabel van de Orde van Vlaamse balies of de Ordre des barreaux francophones et germanophone zijn ingeschreven. De Koning wijst tevens een plaatsvervangend voorzitter aan, die de voorzitter ook zal opvolgen tot aan het einde van diens mandaat in geval van overlijden of ontslag.

Art. 7.

§ 1. Om als nationale beroepsfederatie te worden erkend, dient de aanvragende federatie te bewijzen :

- 1° dat haar werking uitsluitend de studie, de bescherming en de bevordering van de professionele, socio-economische, morele en wetenschappelijke belangen van de psycholoog tot doel heeft;
- 2° dat zij een werkelijke activiteit heeft op het gebied van minstens vijf provincies en daar haar statuten de toetreding van leden niet afhankelijk stellen van voorwaarden met betrekking tot de plaats van beroepsuitoefening op het gebied van het Koninkrijk;
- 3° dat zij rechtspersoonlijkheid bezit;
- 4° dat zij een vrij opgerichte en onafhankelijke vereniging is ten opzichte van de overheid;
- 5° dat zij in het algemeen alsmede voor elke in artikel 8, § 1, bedoelde professionele sector afzonderlijk voldoet aan de door de Koning gestelde voorwaarden van representativiteit.

§ 2. De Koning stelt de erkenningsprocedure vast voor de nationale beroepsfederaties. Hernieuwing van de erkenning door de bevoegde Minister is vereist vóór elke vernieuwing van de Commissie.

Art. 8.

§ 1. De vertegenwoordiging van de beroepsfederaties in de Commissie is samengesteld uit telkens vier tegenwoordigers van de vier professionele sectoren van de psychologie, te weten de P.M.S.-sector, de arbeids- en organisatiesector, de klinische sector en de sector wetenschappelijk onderzoek en onderwijs.

§ 2. Elke professionele sector wordt vertegenwoordigd in de Commissie door twee franstalige en twee nederlandstalige psychologen.

§ 3. De Koning stelt, met inachtneming van de principes van de evenredige vertegenwoordiging, de regels vast volgens welke de getalsterkte van de vertegenwoordiging van elke beroepsfederatie per professionele sector in de Commissie bepaald wordt.

§ 4. De vertegenwoordigers van de beroepsfederaties in de Commissie dienen te voldoen aan de in artikel 1 bedoelde voorwaarden.

§ 5. Wanneer een lid om welke reden ook uit de Commissie ontslag neemt of overlijdt, wordt hij tot aan het einde van zijn mandaat opgevolgd door een vertegenwoordiger van dezelfde

beroepsfederatie en dezelfde professionele sector. De opvolgers worden samen met de effectieve leden aangewezen. Zij fungeren tevens als plaatsvervangers, telkens het effectief lid verhinderd zou zijn. Zij moeten eveneens voldoen aan de voorwaarden bedoeld in artikel 1.

HOOFDSTUK II/1. Tuchtraad en Raad van beroep

Art. 8/1.

De personen ingeschreven op de lijst bedoeld in artikel 2, § 1, zijn onderworpen aan deontologische regels die vastgelegd worden door de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, na het advies van de Commissie te hebben ingewonnen.

De Koning kan echter bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op elk moment en zonder advies in te winnen van de Commissie, de regels van de plichtenleer wijzigen met als doel de omzetting in het interne recht te verzekeren van de richtlijnen met betrekking tot de wederzijdse erkenning van diploma's en beroepsopleidingen, waaronder Richtlijn 2005/36/EG van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties, en de richtlijnen ter bevordering van het vrij verkeer van goederen en diensten, waaronder Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt.

Art. 8/2.

Er wordt een Tuchtraad ingesteld, die tot taak heeft te waken over de naleving van de deontologische regels en tuchtrechtelijke beslissingen te nemen ten aanzien van de personen ingeschreven op de lijst bedoeld in artikel 2, § 1. Deze worden bij aangetekend schrijven ter kennis gebracht aan de betrokkene.

De Tuchtraad is samengesteld uit een Nederlandstalige en een Franstalige kamer.

Art. 8/3.

De bevoegdheid van de kamers van de Tuchtraad wordt bepaald door de plaats waar de vervolgte persoon zijn hoofdvestiging heeft.

Indien deze plaats gelegen is in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad zal deze bevoegdheid afhangen van de taal die door de vervolgte persoon gekozen wordt.

Art. 8/4.

Er wordt een Raad van beroep ingesteld, die uitspraak doet over het hoger beroep ingesteld door de persoon gesanctioneerd in toepassing van artikel 8/2.

De termijn om beroep in te stellen is één maand te rekenen vanaf ontvangst van de kennisgeving

De Raad van beroep is samengesteld uit een Nederlandstalige en een Franstalige Kamer.

Art. 8/5.

De kamers van de Raad van beroep spreken zich uit over de beroepen ingeleid tegen de beslissingen genomen door de kamer van de Tuchtraad van hun taal

Art. 8/6.

De Tuchtraad en de Raad van beroep kunnen de volgende tuchtsancties opleggen :

- de waarschuwing;
- de schorsing;
- de schrapping.

De schorsing brengt het verbod met zich mee om de titel van psycholoog in België te voeren voor een duur van maximum 24 maanden die bepaald wordt door de Tuchtraad.

De schrapping brengt het verbod met zich mee om de titel van psycholoog te voeren.

Een aanvraag tot eerherstel kan ingeleid worden bij de Tuchtraad ten vroegste vijf jaar na de uitspraak tot schrapping. Zij kan slechts toegekend worden indien buitengewone omstandigheden dit rechtvaardigen.

Art. 8/7.

De Koning bepaalt :

- 1° het aantal effectieve en plaatsvervangende leden van de in de artikelen 8/2 en 8/4 bedoelde Raden;
- 2° de voorwaarden tot hun verkiesbaarheid;
- 3° de regels van hun verkiezing;
- 4° hun vergoedingen;
- 5° de werkingsregels van deze Raden.

De werkingskosten van de raden bedoeld in artikelen 8/2 en 8/4 worden gedragen volgens de regelen door de Koning bepaald.

Art. 8/8.

De in de artikelen 8/2 en 8/4 bedoelde kamers worden voorgezeten door een werkend of eremagistraat of door een advocaat die sedert ten minste vijf jaar is ingeschreven op het tableau van de Orde van Vlaamse Balies of de Orde van de Frans- en Duitstalige Balies. In geval van staking van stemmen is hun stem doorslaggevend.

Een effectief en een plaatsvervangend voorzitter worden door de Koning voor zes jaar benoemd. De Koning bepaalt hun vergoedingen.

Art. 8/9.

De functies van lid van de Tuchtraad bedoeld in artikel 8/2, van lid van de Raad van beroep bedoeld in artikel 8/4 en van lid van de Psychologencommissie bedoeld in hoofdstuk II, zijn onderling onverenigbaar.

Art. 8/10.

De artikelen 828, 830, 831 en 833 van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de wraking, zijn naar analogie van toepassing op de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep.

Art. 8/11.

De uitspraken van de Tuchtraad en de Raad van beroep worden in openbare zitting gedaan.

De hoorzittingen van de Tuchtraad en van de Raad van beroep zijn openbaar, behalve in de gevallen bedoeld in artikel 148 van de Grondwet of indien de bescherming van het privéleven of het beroepsgeheim zich verzet tegen de openbaarheid of indien de opgeroepen persoon hiervan geheel vrijwillig en ondubbelzinnig afstand doet.

De beraadslagingen zijn geheim.

Art. 8/12.

Tegen de uitspraken van de Raad van beroep kan een voorziening in cassatie worden ingesteld door de belanghebbende wegens schending van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen.

De procureur-generaal bij het Hof van Cassatie kan een voorziening in het belang van de wet indienen bij dit Hof.

Art. 8/13.

De voorziening in cassatie bedoeld in artikel 8/12 schorst de aangevochten uitspraak.

In geval van cassatie wordt de zaak verwezen naar de anders samengestelde Raad van beroep. Deze Raad schikt zich naar de beslissing van het Hof van Cassatie op de door dit Hof beoordeelde rechtspunten.

De rechtspleging tot voorziening in cassatie wordt geregeld zoals in burgerlijke zaken.

Art. 8/14.

Indien de hoofdvestiging van de vervolgte persoon gelegen is in het Duitse taalgebied, heeft deze de keuze tussen de Nederlandstalige Kamer of de Franstalige Kamer.

De werkingsregels van de raden voorzien in een vertegenwoordiging van het Duitse taalgebied.

De persoon die niet over een voldoende kennis beschikt van de taal van de procedure van de kamer van de Tuchtraad of de Raad van beroep waarvoor hij moet verschijnen, kan zich tijdens de zitting laten bijstaan door een tolk naar zijn keuze.

HOOFDSTUK III. - Strafbepalingen.

Art. 9.

Hij die niet voldoet aan de voorwaarde bedoeld in artikel 1, 1°, en desalniettemin de titel van psycholoog draagt, of die gebruik maakt van een teken waaruit verkeerdelijk het recht om die titel te dragen zou kunnen worden afgeleid, wordt gestraft met geldboete van 200 tot 1 000 frank.

Art. 10.

Hij die voldoet aan de voorwaarde bedoeld in artikel 1, 1°, en die na 31 december van het tweede jaar volgend op het jaar waarin deze wet bekendgemaakt werd de titel van psycholoog nog draagt zonder te zijn opgenomen op de lijst bedoeld in artikel 2, § 1, wordt gestraft met geldboete van 100 tot 500 frank.

Art. 11.

Boek I van het Strafwetboek is, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, van toepassing op de wanbedrijven bedoeld in de artikelen 9, 10 en 19.

HOOFDSTUK IV. - Overgangsbepalingen.

Art. 12.

Worden eveneens gemachtigd de titel van psycholoog te dragen, de personen die, vóór de inwerkingtreding van deze wet, een diploma behaald hebben aan een faculteit of een instituut voor psychologie en pedagogie van een Belgische universiteit waarvan de gelijkwaardigheid aan de in artikel 1, 1°, a) en b), bedoelde diploma's erkend is door de Minister van Middenstand, na advies van de Commissie, rekening houdende met de aanvullende vorming die, in voorkomend geval, verkregen werd in dezelfde instellingen, zelfs na de bekendmaking van deze wet.

Art. 13.

§ 1. De personen bedoeld in het vorige artikel richten bij een ter post aangetekende brief, een omstandige aanvraag tot de Minister van Middenstand vóór 31 december van het tweede jaar volgend op het jaar waarin deze wet werd bekendgemaakt.

§ 2. De Minister neemt zijn beslissing binnen drie maanden na de ontvangst van de aanvraag, na advies van de Commissie.

De aanvrager wordt, op zijn verzoek, gehoord door de Commissie.

De beslissing wordt bij een ter post aangetekend schrijven medegedeeld.

Bij een positieve beslissing wordt de aanvrager opgenomen in de lijst bedoeld in artikel 2, § 1.

Art. 14.

§ 1. Zijn tevens gemachtigd de titel van psycholoog te dragen met alle rechten daaraan verbonden, de personen ten aanzien van wie de bij artikel 15 ingestelde Erkenningscommissie een gunstige beslissing heeft genomen overeenkomstig artikel 16, of ten aanzien van wie de Minister van Middenstand een gunstige beslissing heeft genomen overeenkomstig artikel 17.

De in het vorige lid beoogde personen moeten op de datum van de inwerkingtreding van deze wet houder zijn van een diploma in de psychologie behaald in het hoger onderwijs buiten de universiteit dat door de Staat of door de Gemeenschap georganiseerd, erkend of gesubsidieerd wordt, en gedurende ten minste drie jaar of vier jaar naargelang van het behaalde diploma een beroep hebben uitgeoefend dat verband houdt met de psychologie.

§ 2. De personen bedoeld in § 1 moeten een aanvraag indienen bij de Minister van Middenstand binnen twaalf maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet.

Bij de aanvraag moeten de volgende documenten gevoegd worden :

- een eensluidend verklaard afschrift van het behaalde diploma in de psychologie of een attest van de instelling die het diploma heeft uitgereikt;
- een getuigschrift tot staving van het feit dat de aanvrager gedurende ten minste drie jaar een beroep heeft uitgeoefend dat verband houdt met de psychologie indien een A1-diploma behaald werd in het dagonderwijs en gedurende ten minste vier jaar indien een B1-diploma behaald werd in de avondleergangen van het onderwijs voor sociale promotie.

De Minister van Middenstand geeft een bewijs van ontvangst van de aanvraag. Het ontvangstbewijs geldt als voorlopige machtiging om de titel van psycholoog te voeren tot de Erkenningscommissie of de Minister van Middenstand hun beslissing genomen overeenkomstig de artikelen 16 of 17, kenbaar hebben gemaakt.

Onverminderd de toepassing van het vorige lid, mogen de personen bedoeld in § 1 voorlopig de titel van psycholoog voeren gedurende de in het eerste lid bedoelde periode van twaalf maanden.

Art. 15.

§ 1. Bij het Ministerie van Middenstand wordt binnen twee maanden na de inwerkingtreding van deze wet een Erkenningscommissie ingesteld, die tot taak heeft de aanvragen te onderzoeken die door de in artikel 14 bedoelde personen aan de Minister worden toegezonden.

§ 2. De Erkenningscommissie wordt voorgelezen door een andere magistraat dan de voorzitter van de Psychologencommissie bedoeld in artikel 3 van deze wet.

De Erkenningscommissie bestaat uit een nederlandstalige kamer en een franstalige kamer.

Elke kamer bestaat voor de helft uit ambtenaren van het Ministerie van Middenstand die geen houder zijn van een diploma bedoeld in artikel 1 van deze wet, en voor de helft uit afgevaardigden gelijkelijk afkomstig van de Belgische Federatie van psychologen en van

beroepsorganisaties en de beroepsverenigingen van de gediplomeerden in de psychologie van het hoger onderwijs buiten de universiteit.

Art. 16.

De Erkenningscommissie doet bij een gemotiveerde beslissing uitspraak binnen zes maanden te rekenen van de indiening van de aanvraag bedoeld in artikel 14.

De aanvrager kan vragen te worden gehoord, eventueel bijgestaan door een raadsman.

De erkenningscommissie stelt de aanvrager in kennis van haar beslissing bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs.

Wordt er binnen de in het eerste lid gestelde termijn geen beslissing genomen, dan kan de aanvrager ervan uitgaan dat de titel van psycholoog erkend is.

Art. 17.

Wordt de aanvraag door de Erkenningscommissie afgewezen, dan kan de aanvrager binnen vijfenveertig dagen na de kennisgeving van de beslissing bij de Minister van Middenstand beroep instellen. De Minister geeft een bewijs van ontvangst van het beroep af.

De Minister doet bij een gemotiveerde beslissing uitspraak binnen zes maanden te rekenen van de datum waarop beroep werd ingesteld. Hij stelt de verzoeker in kennis van zijn beslissing bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs.

Wordt er binnen de in het tweede lid gestelde termijn geen beslissing genomen, dan kan de aanvrager ervan uitgaan dat de titel van psycholoog erkend is.

Art. 18.

Wanneer ten aanzien van de aanvrager een gunstige beslissing is genomen door de Erkenningscommissie of door de Minister van Middenstand, of wanneer geen beslissing is genomen binnen de termijnen gesteld in de artikelen 16, vierde lid, of 17, vierde lid, zendt de aanvrager aan de Psychologencommissie bedoeld in artikel 3 van deze wet bij een ter post aangetekende brief een afschrift van de genomen beslissing of van het ontvangstbewijs van de aanvraag of van het beroep.

De Psychologencommissie schrijft de aanvrager onverwijld in de lijst bedoeld in artikel 2 van deze wet.

Art. 19.

§ 1. Artikel 9 is niet van toepassing op de personen bedoeld in de artikelen 12 en 14.

§ 2. Hij die valt onder het toepassingsgebied van artikel 12 en na 30 juni van het achtste jaar volgend op het jaar waarin deze wet werd bekendgemaakt de titel van psycholoog nog draagt zonder te zijn opgenomen in de lijst bedoeld in artikel 2, § 1, wordt gestraft met geldboete van 100 tot 500 frank.

Art. 20.

De Koning kan de bepalingen van deze wet wijzigen evenals haar uitvoeringsbesluiten met het doel de omzetting in het interne recht te verzekeren van de Richtlijn 89/48/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende een algemeen stelsel van erkenning van hogeronderwijsdiploma's waarmee beroepsopleidingen van ten minste drie jaar worden afgesloten.

HOOFDSTUK V. - Slotbepaling.

Art. 21.

De Koning kan de bepalingen van deze wet en de besluiten genomen in uitvoering ervan opheffen, wijzigen, aanvullen of vervangen om de omzetting in nationaal recht van de richtlijn betreffende de erkenning van de beroepskwalificaties te verzekeren.

Bijlage C - Koninklijk besluit van 8 juli 2014 tot bepaling van de voorwaarden tot de verkiesbaarheid van de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep, de regels van hun verkiezing, de werkingsregels en samenstelling van de Tuchtraad en de Raad van beroep, alsook de werkingskosten van de Psychologencommissie, de Tuchtraad en de Raad van beroep, in uitvoering van de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog

Bron: ECONOMIE, KMO, MIDDENSTAND EN ENERGIE
Publicatie: 06-08-2014; nummer : 2014011458; bladzijde : 57368
Dossiernummer: 2014-07-08/17
Inwerkingtreding: 16-08-2014

HOOFDSTUK 1. - Definitie

Artikel 1.

Voor de toepassing van dit koninklijk besluit wordt verstaan onder de wet van 8 november 1993 : de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog.

HOOFDSTUK 2. - Verkiezingen van de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep

Afdeling 1. - Voorwaarden tot verkiesbaarheid

Art. 2. De leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep worden voor zes jaar verkozen onder de kandidaten die aan de volgende voorwaarden voldoen :

- 1° sedert ten minste drie jaar ingeschreven zijn op de lijst bijgehouden door de Psychologencommissie;
- 2° geen tuchtstraf hebben opgelopen, tenzij ze in ere werden hersteld.

Afdeling 2. - Regels van de verkiezingen

Onderafdeling 1. - Verrichtingen voorafgaand aan de stemopneming

Art. 3.

De verkiezingen geschieden op de zetel van de Psychologencommissie en worden opgevolgd door een gerechtsdeurwaarder, hiertoe aangesteld door de Psychologencommissie.

Art. 4.

Met uitzondering van de eerste verkiezingen, vinden de verkiezingen plaats tussen de negentigste en de zestigste dag vóór het verstrijken van het mandaat van de leden van de Tuchtraad en de Raad van beroep, op de dag en het uur vastgesteld door de voorzitter van de Psychologencommissie.

De mandaten van de nieuw verkozen leden nemen een aanvang vanaf het verstrijken van de mandaten van de in de lopende zitting zetelende leden.

Art. 5.

Ten minste twee maanden voor de voor de verkiezingen vastgestelde datum laat de voorzitter van de Psychologencommissie de aankondiging ervan bekendmaken in het Belgisch Staatsblad.

De stemming wordt gesloten op de datum en het uur vastgesteld door de voorzitter van de Psychologencommissie.

De voorzitter van de Psychologencommissie stelt ten minste twee maanden voor de voor de verkiezingen vastgestelde datum de psychologen die op de lijst zijn ingeschreven in kennis van de dag en het uur van de verkiezingen, en van de dag en het uur van de sluiting van de stemming en bepaalt de uiterste datum voor de indiening van de kandidaturen.

Art. 6.

Elke persoon ingeschreven op de lijst bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 8 november 1993, wordt ten minste twee maanden voor de voor de verkiezingen vastgestelde datum door de Psychologencommissie geïnformeerd over de mogelijkheid om zich kandidaat te stellen voor de functies van effectief of plaatsvervangend lid van de Tuchtraad en de Raad van beroep en over de verkiesbaarheidsvoorwaarden.

De kandidaten voldoen aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden 35 dagen voor de voor de verkiezingen vastgestelde datum.

Art. 7.

De kandidaturen worden aan de voorzitter toegezonden per brief of worden afgegeven tegen ontvangstbewijs op het secretariaat van de Psychologencommissie.

De kandidaturen vermelden de naam, de voornamen en de woonplaats van de kandidaat, het adres van de hoofdvestiging van de kandidaat, alsook de functie of functies en de Raad waarvoor hij zich kandidaat stelt.

De kandidatuur voor één of meerdere functies binnen één van de twee in dit besluit bedoelde Raden sluit de indiening van een kandidatuur voor één of meerdere functies binnen de andere Raad uit.

Wanneer de hoofdvestiging van de kandidaat gelegen is in het Franse taalgebied of in het Nederlandse taalgebied, mag hij zich respectievelijk kandidaat stellen voor de Franstalige of de Nederlandstalige Kamer.

Wanneer de hoofdvestiging gelegen is in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad of in het Duitse taalgebied, mag de kandidaat zich voor de Nederlandstalige of de Franstalige Kamer kandidaat stellen. De keuze voor één van deze kamers wordt vermeld op de kandidatuurstelling.

Art. 8.

Ten minste vijftien dagen vóór de verkiezing zendt de voorzitter per brief aan iedere persoon ingeschreven op de lijst bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 8 november 1993 een stembrief. Deze stembrief vermeldt het voorwerp van de verkiezing, de namen van de kandidaten die aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoen, alsook de functie of functies en de Raad waarvoor de betrokkene zich kandidaat stelt en het aantal te begeben mandaten. De kandidaten worden op de stembrief gerangschikt in alfabetische volgorde, per Raad en per functie.

Elke stembrief wordt op de keerzijde bekleed met de stempel van de Psychologencommissie en wordt rechthoekig in vieren gevouwen, met de stempel langs de buitenkant.

De kiezers die hun stembrief niet binnen de in het eerste lid bepaalde termijn mochten hebben ontvangen, halen die uiterlijk vijf dagen voor de verkiezing af op de zetel van de Psychologencommissie.

Art. 9.

Elke stembrief wordt gestoken in een eerste omslag, die wordt opengelaten en waarop is vermeld:

"Psychologencommissie

Voorwerp : Verkiezingen van"

Een tweede omslag, eveneens opengelaten, wordt bij de zending gevoegd en vermeldt het adres van de voorzitter, op de zetel van de Psychologencommissie, alsmede het woord "afzender". Onder dat woord moet de kiezer zijn naam, voornamen en woonplaats leesbaar aangeven zodat zijn identiteit met zekerheid kan worden vastgesteld.

Dit alles wordt ingesloten in een derde omslag voorzien van het adres van de kiezer en mede ondertekend door de voorzitter of de door hem aangewezen secretaris.

De stembrieven en de omslagen waarin zij moeten worden gestoken, worden verzonden door de Psychologencommissie.

Art. 10.

De kiezer brengt op de stembrief zijn stem uit voor ten hoogste zoveel kandidaten als er effectieve en plaatsvervangende leden te verkiezen zijn in elk betrokken orgaan.

Hij steekt de stembrief, vooraf rechthoekig in vieren gevouwen met de stempel langs de buitenkant, opnieuw in de eerste omslag. Hij sluit die omslag en steekt hem in de omslag waarop het adres van de voorzitter van de Psychologencommissie is vermeld.

Op deze laatste omslag plaatst hij zijn naam, voornamen, woonplaats en daaronder zijn handtekening.

Deze bepaling moet voorkomen op de stembrief of moet worden uitgelegd in de onderrichtingen die worden toegezonden met de stembrief.

Art. 11.

De omslagen waarin de stembrief zit, worden afgegeven op of toegestuurd aan de zetel van de Psychologencommissie.

Art. 12.

De omslagen waarin de stembrief zit, komen, op straffe van weigering, voor het uur van sluiting van de stemming toe op de zetel van de Psychologencommissie.

Dit geldt zowel wanneer de brief per post wordt verzonden als wanneer hij door een bode wordt gebracht of door de kiezer zelf wordt afgegeven.

Art. 13.

De naam van elke kiezer wordt, in de volgorde van de ontvangst van de stembrieven, door de aangewezen secretaris of onder zijn controle aangestipt op de lijst die gediend heeft voor het versturen van de stembrieven.

Op de dag en het uur vastgesteld voor de verkiezing overhandigt de voorzitter van de Psychologencommissie de ontvangen omslagen aan de gerechtsdeurwaarder bedoeld in artikel 3.

De buitenste omslagen worden vervolgens geopend en de binnenste, waarin de stembrieven zitten, worden ongeopend in een stembus gestoken.

Wanneer alle stembrieven in de stembus zijn, worden de buitenste omslagen onmiddellijk vernietigd en worden de stemmen opgenomen.

Onderafdeling 2. - Stemopneming

Art. 14.

De omslagen waarin de stembrieven zitten, worden uit de stembus genomen en vervolgens geopend.

De stembrieven worden er uitgehaald; zij worden geteld en hun aantal wordt in het proces-verbaal van de stemming opgetekend.

Wanneer in een omslag verschillende stembrieven zitten, worden die als ongeldig beschouwd.

Art. 15.

De voorzitter van de Psychologencommissie duidt meerdere niet-kandidaat-leden aan om de stembrieven een voor een hardop voor te lezen.

De stemmen worden, onder de controle van de in artikel 3 bedoelde gerechtsdeurwaarder, genoteerd eventueel via computer.

Art. 16.

Zijn ongeldig de blanco stembrieven, de stembrieven waarop de kiezer voor meer kandidaten heeft gestemd dan er zetels te begeben zijn, de stembrieven die een aanwijzing bevatten waardoor de kiezer kan worden geïdentificeerd, de stembrieven die niet van het zegel van de Psychologencommissie zijn voorzien of die niet in vieren zijn gevouwen.

De ongeldige stembrieven worden bij het proces-verbaal gevoegd en worden van het totaal aantal voor de sluiting van de stemming ingediende stembrieven afgetrokken om het aantal geldige stemmen te bepalen.

Art. 17.

De stemprocedure bepaald in dit besluit, mag elektronisch georganiseerd worden op voorwaarde dat deze procedure dezelfde waarborgen biedt zoals deze voorzien in hoofdstuk twee.

Art. 18.

Worden eerst verkozen tot effectief lid, tot beloop van het aantal te begeben mandaten, de kandidaten die het grootste aantal stemmen hebben bekomen voor het mandaat van effectief lid.

Worden vervolgens verkozen tot plaatsvervangend lid, tot beloop van het aantal te begeben mandaten, de kandidaten die het grootste aantal stemmen hebben bekomen voor het mandaat van plaatsvervangend lid.

Wanneer verschillende kandidaten hetzelfde aantal stemmen bekomen, wordt de voorkeur gegeven aan degene die volgens de orde van inschrijving op de lijst de grootste anciënniteit heeft; bij gelijke anciënniteit, aan de oudste.

Wanneer een kandidaat verkozen wordt voor één mandaat, komt hij niet meer in aanmerking voor de andere mandaten waarvoor hij zich kandidaat heeft gesteld.

Art. 19.

De uitslag van de stemming wordt onmiddellijk bekendgemaakt door de voorzitter.

De lijst van de effectieve en de plaatsvervangende verkozenen en de kandidaten bedoeld in artikel 21, § 2, eerste lid, 3° en 4°, met vermelding van hun adres en hun aantal behaalde stemmen wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad in de maand die volgt op de stemopneming.

Art. 20.

Het proces-verbaal van de stemming wordt in vijfvoud opgemaakt. Aan elkeen van de voorzitters van de kamers van de Tuchtraad en Raad van beroep wordt een exemplaar toegezonden.

Het resterende exemplaar wordt bewaard in het archief van de Psychologencommissie, samen met de aangestipte kiezerslijst en met alle stembrieven die worden samengebracht in twee gesloten, verzegelde en met de stempel van de Psychologencommissie beklede pakken. Een pak bevat de geldige stembrieven, het andere de ongeldige.

HOOFDSTUK 3. - Gemeenschappelijke bepalingen van de Tuchtraad en Raad van beroep

Afdeling 1. - Samenstelling

Art. 21.

§ 1. Elke kamer van de Tuchtraad en de Raad van beroep bestaat uit een effectief voorzitter en zijn plaatsvervanger evenals uit drie effectieve leden en drie plaatsvervangers.

Wanneer een effectief lid niet aanwezig kan zijn op de zitting, wordt hij vervangen door een plaatsvervangend lid. De plaatsvervangende leden worden opgeroepen in aflopende volgorde van de behaalde stemmen.

Wanneer een kandidaat bedoeld in paragraaf 2, eerste lid, 3° of 4° niet aanwezig kan zijn op de zitting, wordt hij vervangen door een andere kandidaat waarvan de hoofdvestiging in het Duitse taalgebied ligt.

§ 2. Wanneer de hoofdvestiging van de vervolgte psycholoog in het Duitse taalgebied ligt en er geen effectief lid is waarvan de hoofdvestiging in het Duitse taalgebied ligt, wordt voor de duur van de hele zitting waarop dit dossier wordt behandeld het effectief lid dat verkozen werd met het minste aantal stemmen vervangen door :

- 1° één van de plaatsvervangende leden van de bevoegde kamer, opgeroepen in aflopende volgorde van de behaalde stemmen, die hun hoofdvestiging hebben in het Duitse taalgebied;
- 2° indien er geen in 1° bedoeld lid is, één van de plaatsvervangende leden van de andere kamer, opgeroepen in aflopende volgorde van de behaalde stemmen, die hun hoofdvestiging hebben in het Duitse taalgebied;
- 3° indien er geen in 1° of 2° bedoeld lid is, de kandidaat, die in gevolge artikel 7, vijfde lid, zijn keuze voor de betrokken kamer heeft vermeld op de kandidatuurstelling, waarvan de hoofdvestiging in het Duitse taalgebied ligt. Deze kandidaat heeft dan voor deze zitting de hoedanigheid van lid van deze kamer. Indien er meerdere kandidaten zijn die aan de in dit lid vermelde voorwaarden voldoen, worden ze opgeroepen in aflopende volgorde van de behaalde stemmen;
- 4° indien er geen in 1° of 2° bedoeld lid, of in 3° bedoeld kandidaat is, de kandidaat, die in gevolge artikel 7, vijfde lid, zijn keuze voor de andere kamer heeft vermeld op de kandidatuurstelling, waarvan de hoofdvestiging in het Duitse taalgebied ligt. Deze kandidaat heeft dan voor deze zitting de hoedanigheid van lid van deze kamer. Hij kan de

voorzitter voorafgaand aan de zitting verzoeken een tolk aan te stellen, en dit met inachtneming van een redelijke termijn. Indien er meerdere kandidaten zijn die aan de in dit lid vermelde voorwaarden voldoen, worden ze opgeroepen in aflopende volgorde van de behaalde stemmen.

Wanneer in de gevallen bedoeld in het eerste lid, 3° en 4° er een gelijk aantal stemmen is tussen een kandidaat voor de functie van effectief lid en een kandidaat voor de functie van plaatsvervangend lid, wordt de kandidaat voor de functie van effectief lid als eerste opgeroepen. Indien deze kandidaten ofwel allen kandidaat effectief lid zijn, ofwel allen kandidaat plaatsvervangend lid zijn, gelden de voorkeurregels bepaald in het laatste lid.

Voor deze paragraaf wordt bij gelijk aantal stemmen de voorkeur gegeven aan degene die volgens de orde van inschrijving op de lijst de grootste anciënniteit heeft, bij gelijke anciënniteit, aan de oudste.

§ 3. Het secretariaat van de in dit besluit bedoelde raden wordt verzekerd door twee griffiers aangeduid onder het personeel van de Psychologencommissie, de ene Franstalig, de andere Nederlandstalig. De griffiers worden benoemd door de Psychologencommissie.

Afdeling 2. - Werkingsregels

Art. 22.

De Tuchtraad en de Raad van beroep houden zitting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Art. 23.

De beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen.

Om geldig te beslissen zijn de voorzitter of zijn plaatsvervanger en minstens 2 leden, of in de gevallen bedoeld in artikel 21, § 2, eerste lid, 3° of 4°, kandidaten die de hoedanigheid van lid hebben gekregen, aanwezig op de zitting.

Art. 24.

Elk maand maakt de griffier aan de voorzitter de lijst over van de zaken waarvoor nog geen zitting is vastgesteld. De voorzitter van de betrokken kamer legt de zitting vast waarop deze zaken zullen worden behandeld.

Art. 25.

De griffier roept de voorzitter en de leden van de betrokken Raad, of de kandidaat in de gevallen bedoeld in artikel 21, § 2, eerste lid, 3° of 4°, ten minste dertig dagen voor de zitting op en deelt hen de zaken mee die op de zitting zullen worden behandeld. Als een lid of persoon die de hoedanigheid van lid heeft verhinderd is, brengt hij de griffier hiervan zo snel mogelijk op de hoogte, die een plaatsvervanger oproept.

Art. 26.

De voorzitter van de betrokken kamer leidt de zittingen, hij opent ze en heft ze op, verleent en ontnemt het woord en sluit de besprekingen en de beraadslagingen af.

Art. 27.

§ 1. De kamers van de Raden kunnen de klager, getuigen en experts in aanwezigheid van de vervolgte psycholoog of zijn vertegenwoordiger horen.

§ 2. In afwijking van de eerste paragraaf, kunnen de klager, de getuigen of de deskundigen rechtsgeldig worden gehoord niettegenstaande de vervolgte psycholoog verstek in de zin van artikel 30, eerste lid, heeft laten gaan voor zover een schriftelijke neerslag van hun woorden opgenomen wordt in het dossier en als de vervolgte psycholoog rechtsgeldig werd opgeroepen voor de zitting.

Art. 28.

§ 1. Er wordt geen beslissing genomen zonder dat de vervolgte psycholoog bedoeld in artikel 32 gehoord werd of opgeroepen bij ter post aangetekend schrijven. Hij wordt ten minste dertig dagen vóór de datum van de zitting opgeroepen.

De oproeping vermeldt de plaats waar en de dagen en uren waarop het dossier kan geraadpleegd worden. Deze raadpleging gebeurt in het bijzijn van de griffier.

§ 2. De persoon die gemachtigd is om de vervolgte psycholoog bij te staan of te vertegenwoordigen, mag hem eveneens bijstaan of vertegenwoordigen bij de inzage van het dossier.

De psycholoog kan op de zitting worden vertegenwoordigd of bijgestaan. De Raad kan de persoonlijke verschijning bevelen.

Wanneer de psycholoog niet door een advocaat vertegenwoordigd is, brengt de mandaathouder zijn schriftelijk mandaat aan op de zitting.

Art. 29.

§ 1. De beslissingen van de Raden worden met redenen omkleed en vermelden :

- 1° de volledige identiteit van de vervolgte psycholoog, en in voorkomend geval, die van de persoon die hem vertegenwoordigt of bijstaat;

- 2° de datum van oproeping van de vervolgte psycholoog, alsmede zijn eventuele aanwezigheid;
- 3° de naam en voornaam van de leden van de Raad die hebben deelgenomen aan de beraadslaging;
- 4° de datum van de uitspraak van de beslissing.

§ 2. De beslissingen moeten ter kennis gebracht worden binnen vijftien dagen na de uitspraak.

Op straffe van nietigheid vermeldt de kennisgeving de mogelijkheid, de modaliteiten en de termijnen inzake beroep.

Art. 30.

De beslissing wordt bij verstek gewezen ten opzichte van de psycholoog die na de oproeping zijn middelen niet schriftelijk heeft uiteengezet, noch op de zitting is verschenen of vertegenwoordigd is geweest.

Een bij verstek gewezen beslissing in tuchtzaken is vatbaar voor verzet. Van dit verzet wordt kennis gegeven aan de griffier van de betrokken kamer. De verzetstermijn is één maand vanaf ontvangst van het afschrift van de beslissing.

Het verzet heeft schorsende werking.

De psycholoog die een tweede maal verstek laat gaan, kan niet opnieuw verzet aantekenen.

Art. 31.

De definitieve uitspraken van schorsing of van schrapping worden aan de procureur-generaal bij het bevoegde Hof van beroep schriftelijk meegedeeld door de griffier van de betrokken Raad.

HOOFDSTUK 4. - De Tuchtraad

Art. 32.

De voorzitter van de Tuchtraad, ingelicht over een tekortkoming of bij wie een tuchtklacht aanhangig is gemaakt betreffende een psycholoog ingeschreven op de lijst, schrijft de zaak in onder een volgnummer in een daartoe aangelegd register.

Art. 33.

Een kopie van de tuchtbeslissing wordt overgemaakt aan de Psychologencommissie.

HOOFDSTUK 5. - De Raad van beroep

Art. 34.

Het beroep, ondertekend door de vervolgde psycholoog, wordt gericht aan de griffier van de Raad van beroep.

Art. 35.

Na ontvangst van het beroep schrijft de griffier het in, in een daartoe aangelegd register onder een volgnummer en vraagt hij het dossier op aan de Tuchtraad.

De griffier brengt de Psychologencommissie op de hoogte van dit beroep.

Art. 36.

Een kopie van de beslissing van de Raad van beroep wordt overgemaakt aan de Tuchtraad en aan de Psychologencommissie.

HOOFDSTUK 6. – Werkingkosten

Art. 37.

§ 1. De werkingskosten van de Psychologencommissie en de Tuchtraad en de Raad van beroep worden gedragen door de jaarlijkse bijdrage van de psychologen die ingeschreven zijn op de lijst bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 8 november 1993.

§ 2. Tijdens het laatste kwartaal van het jaar legt de Psychologencommissie het bedrag van de bijdrage vast voor het volgende jaar. Het vastgelegde bedrag wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de minister bevoegd voor Middenstand.

Art. 38.

§ 1. De personen die de titel van psycholoog wensen te dragen bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 8 november 1993, worden slechts ingeschreven op de lijst bedoeld in hetzelfde artikel, na betaling van de bijdrage bedoeld in artikel 37, § 2.

§ 2. De op de lijst ingeschreven psychologen die weigeren de bijdrage te betalen binnen de door de Commissie vastgestelde termijn, worden automatisch van de lijst geschrapt, indien ze intussen niet om hun weglating hebben verzocht.

§ 3. In geen enkel geval is de jaarlijkse bijdrage terugvorderbaar.

Art. 39.

De bijdrage bedoeld in artikel 37, § 2 wordt gestort op de post- of bankrekening die op naam van de Psychologencommissie wordt geopend.

Deze rekening wordt beheerd door één lid, die bij geheime stemming wordt gekozen onder de 16 leden van de Psychologencommissie, bedoeld bij artikel 5, § 1, van de wet van 8 november 1993.

HOOFDSTUK 7. - Opheffingsbepaling

Art. 40.

Het koninklijk besluit van 3 april 1997 tot vaststelling van de regels inzake de werkingskosten van de Psychologencommissie, opgericht bij artikel 3, § 1, van de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog wordt opgeheven.

HOOFDSTUK 8. - Slotbepaling

Art. 41.

De in dit besluit vermelde termijnen worden berekend overeenkomstig de artikelen 48 tot 57 van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 42.

De minister bevoegd voor Middenstand is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bijlage D - Wraking in het Gerechtelijk Wetboek – Deel IV: burgerlijke rechtspleging. (art. 664 tot 1385*octiesdecies*)

Publicatie: 31-10-1967; nummer : 1967101055; bladzijde: 11360
Dossiernummer: 1967-10-10/04
Inwerkingtreding: 01-11-1970
Tekstbijwerking: 04-04-2019

HOOFDSTUK V. - Wraking en verschoning.

Art. 828.

Ieder rechter kan worden gewraakt om de volgende redenen:

- 1° wegens wettige verdenking
- 2° indien de rechter of zijn echtgenoot persoonlijk belang bij het geschil heeft;
- 3° indien de rechter of zijn echtgenoot bloed- of aanverwant van de partijen of van een hunner in de rechte lijn is, (...), of in de zijlijn tot in de vierde graad, of indien de rechter bloed- of aanverwant in de voormelde graad is van de echtgenoot van een der partijen;
- 4° indien de rechter, zijn echtgenoot, hun bloed- of aanverwanten in de opgaande en de nederdalende lijn, een geschil hebben over een gelijksoortige aangelegenheid als waarover de partijen in geschil zijn;
- 5° indien in hun naam een geding aanhangig is voor een rechtbank waarin een van de partijen rechter is; indien zij schuldeiser of schuldenaar van een der partijen zijn;
- 6° indien een crimineel geding is gevoerd tussen hen en een van de partijen, of hun echtgenoten, bloed- of aanverwanten in de rechte lijn;
- 7° indien er een burgerlijk geding hangende is tussen de rechter, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten in de opgaande en de nederdalende lijn of hun aanverwanten in dezelfde lijn, en een van de partijen, en dat geding, indien het door de partij is ingesteld, begonnen is vóór het geding waarin de wraking wordt voorgedragen; indien dat geding, ingeval het afgehandeld is, binnen zes maanden vóór de wraking afgedaan is;
- 8° indien de rechter voogd, toeziende voogd of curator, bewindvoerder, begiftigde of vermoedelijk erfgenaam, meester of vennoot van een der partijen is; indien hij beheerder of commissaris is van enigerlei instelling, vennootschap of vereniging die partij is in het geding; indien een der partijen zijn begiftigde of vermoedelijke erfgenaam is;
- 9° indien de rechter raad gegeven, gepleit of geschreven heeft over het geschil; indien hij daarvan vroeger kennis heeft genomen als rechter of als scheidsrechter, behalve indien hij in dezelfde aanleg:
 1. heeft medegewerkt aan een vonnis of een uitspraak alvorens recht te doen;
 2. na uitspraak te hebben gedaan bij verstek, van de zaak kennis neemt op verzet;
 3. na uitspraak te hebben gedaan op een voorziening, later van dezelfde zaak kennis neemt in verenigde kamers;
- 10° indien de rechter heeft deelgenomen aan een vonnis in eerste aanleg en hij van het geschil kennis neemt in hoger beroep;

11° indien hij als getuige is opgetreden; indien hij, sedert de aanvang van het geding, door een partij op haar kosten ontvangen is of geschenken van haar heeft aangenomen;

12° indien er tussen hem en een van de partijen een hoge graad van vijandschap bestaat; indien er zijnerzijds aanrandingen, mondelinge of schriftelijke beledigingen of bedreigingen hebben plaatsgehad sinds de aanleg van het geding of binnen zes maanden vóór de voordracht van de wraking.

13° wegens tegenstrijdigheid van belangen.

[...]

Art. 830.

Er is geen reden tot wraking in de gevallen waarin de rechter verwant is aan de voogd, de curator, of de bewindvoerder van een van beide partijen, of aan de beheerders of commissarissen van een instelling, vennootschap of vereniging die partij is in de zaak, tenzij de bedoelde voogden, beheerders of betrokkenen een afzonderlijk of persoonlijk belang hebben.

Art. 831.

Iedere rechter die weet dat er een reden van wraking tegen hem bestaat, moet zich van de zaak onthouden.

[...]

Art. 833.

Hij die een wraking wil voordragen, moet dit doen voor de aanvang van de pleidooien tenzij de redenen van wraking later zijn ontstaan en, indien de zaak bij verzoekschrift is ingeleid, alvorens op het verzoekschrift een beschikking is gegeven.